

به نام خدا

معلم توانا

مولفان :

زهرا باقری نجف آباد

مینا احسانی فرید

فائزه یاری

مریم جعفری

زینب خدام نسب

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

عنوان و نام پدیدآور: معلم توانا/ مولفان زهرا باقری نجف‌آباد... [و دیگران].
مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۱۰ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۰۲-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: مولفان زهرا باقری نجف‌آباد، مینا احسانی فرید، فائزه یاری، مریم جعفری، زینب خدام‌نسب.
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۹ - ۱۱۰.
Effective teaching موضوع: تدریس اثربخش
Teacher effectiveness معلمان -- اثر بخشی
Educational innovations آموزش و پرورش -- نوآوری
شناسه افزوده: باقری نجف‌آباد، زهرا، ۱۳۶۵-
رده بندی کنگره: LB۱۰۲۵/۳
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۲۲۲۹۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: معلم توانا
مولفان: زهرا باقری نجف‌آباد - مینا احسانی فرید - فائزه یاری
مریم جعفری - زینب خدام‌نسب
ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲
چاپ: زبرجد
قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۲۰۲-۳
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۹
روش های تدریس سنتی	۱۱
روش آزمایشی	۱۱
محدودیت ها	۱۴
روش حفظ و تکرار	۱۴
محاسن:	۱۵
محدودیت ها :	۱۵
روش تدریس نمایشی	۱۶
مراحل اجرای روش نمایشی	۱۸
ویژگیهای روش نمایشی	۲۰
انواع روش های نمایش	۲۱
معایب روش نمایشی	۲۲
روش سخنرانی	۲۳
محاسن	۲۳
محدودیت ها	۲۵
مراحل اجرای روش سخنرانی	۲۶

- ۳۸..... اهداف روش ایفای نقش
- ۳۸..... محاسن روش ایفای نقش:
- ۳۹..... محدودیت های روش ایفای نقش:
- ۴۰..... مراحل اجرای روش تدریس ایفای نقش
- ۴۳..... امتیازات الگوی ایفای نقش
- ۴۳..... ۱- ایجاد شور و شوق وانگیزه درونی در فراگیرندگان
- ۴۴..... ۲- مشارکت و فعالیت دانش آموزان
- ۴۴..... ۳- کاهش کمرویی و خجالت دانش آموزان
- ۴۴..... ۴- افزایش مهارت های روانی - حرکتی فراگیرندگان
- ۴۵..... ۵- کسب نگرش های جدید و قبول ارزش های اجتماعی
- ۴۵..... ۶- تقویت قدرت مدیریت و سازماندهی افراد
- ۴۵..... شرکت کنندگان در الگوی ایفای نقش
- ۴۶..... روش بحث گروهی
- ۴۷..... مراحل اجرای روش بحث گروهی
- ۴۹..... وظایف شاگردان در جریان بحث گروهی
- ۴۹..... محاسن
- ۵۰..... محدودیتها
- ۵۰..... روش تدریس پرسش و پاسخ
- ۵۱..... قالب بندی و نحوه پرسیدن سؤال
- ۵۲..... استفاده از ساده ترین کلمات
- ۵۳..... انواع سؤال ها
- ۵۴..... شیوه استفاده از سؤال های واگرا

- ۵۵..... زمان های انتظار برای دریافت پاسخ از دانش آموزان
- ۵۶..... چراهایی برای پرسیدن سؤال در کلاس
- ۵۷..... راهبردهای پرسیدن سؤال در کلاس
- ۵۹..... سه مهارت پایه ای برای دریافت پاسخ های روشن از دانش آموزان
- ۵۹..... ۱- مهارت برانگیختن
- ۶۱..... ۲- مهارت دریافت پاسخ واضح از دانش آموز
- ۶۲..... ۳- مهارت تمرکز مجدد (تجدید تمرکز روی سؤال)
- ۶۴..... مراحل اجرای روش تدریس پرسش و پاسخ
- ۶۴..... مرحله نخست بیان و شرح هدف
- ۶۴..... مرحله دوم : پرسش و پاسخ
- ۶۵..... مرحله سوم : نتیجه گیری
- ۶۵..... روش های نوین تدریس
- ۶۵..... چرا پیاده سازی روش تدریس نوین مهم است؟
- ۶۶..... راهبردهایی برای ارضای نیازهای یادگیری فراگیران
- ۶۷..... *کمک به دانش آموزان برای انتخاب هدف
- ۶۸..... نشانگرهای فضای مثبت در کلاس :
- ۶۸..... نشانگرهای فضای منفی در کلاس :
- ۶۹..... معلم یک سازماندهنده در عرصه ی تعلیم
- ۶۹..... خصوصیات یک سازماندهنده خوب :
- ۷۰..... ویژگیهای یک روش تدریس خوب :
- ۷۱..... تاکید بر استفاده از روشهای فعال ونوین آموزشی
- ۷۳..... راههای حل مسئله

- ۷۵..... مراحل روش حل مسئله مبتنی بر الگوی جان دیویی
- ۷۹..... مراحل روش حل مسئله به روش جورج پولیا
- ۸۰..... مکتب پراگماتیسم و تعلیم و تربیت:
- ۸۰..... روش تدریس در مکتب پراگماتیسم:
- ۸۱..... دیدگاه صاحب نظران تعلیم تربیت در باره ی روش های تدریس فعال
- ۸۱..... ژان پیازه:
- ۸۱..... محاسن و محدودیتهای روش حل مسئله :
- ۸۲..... محدودیتهای :
- ۸۲..... نتیجه گیری :
- ۸۳..... الگوی حل مسئله دارای مراحل است :
- ۸۳..... روش بحث گروهی:
- ۸۶..... مراحل آموزشی یا روش بحث گروهی:
- ۸۸..... الگوی تدریس بارش مغزی
- ۹۰..... BRAIN STROMING بارش مغزی
- ۹۱..... قواعد بارش مغزی :
- ۹۲..... چهار قاعده اساسی بارش مغزی :
- ۹۴..... مراحل روش بارش مغزی :
- ۹۴..... (ب) قضاوت و ارزشیابی :
- ۹۷..... روش تقسیم موضوع به بخش های مختلف (همیاری):
- ۹۸..... مراحل تدریس به روش تقسیم موضوع :
- ۹۸..... روش کارایی تیم :
- ۹۹..... مراحل تدریس در روش طرح کارایی تیم :

۹۹.....	کلاس درس معکوس
۱۰۰.....	اصول کلاس درس معکوس
۱۰۰.....	اصل اول: حفظ یک محیط انعطاف پذیر
۱۰۱.....	اصل دوم: حفظ فرهنگ یادگیری دانش آموز-محور
۱۰۱.....	اصل سوم: توسعه‌ی محتوای آگاهانه
۱۰۲.....	اصل چهارم: تربیت مربیان حرفه‌ای
۱۰۲.....	مزایای کلاس درس معکوس
۱۰۳.....	مزایای کلاس درس معکوس
۱۰۳.....	تاریخچه‌ی روش یادگیری معکوس
۱۰۵.....	پاسخ به نگرانی‌ها در مورد کلاس درس معکوس
۱۰۶.....	نتیجه‌گیری
۱۰۶.....	سوالات متداول
۱۰۹.....	منابع

مقدمه

هدف از تدریس افزایش توانایی یادگیری است و تدریس خوب نتیجه‌اش خوب یادگرفتن است. دانش‌آموزانی خوب یاد می‌گیرند که راهبردهای خوب یادگرفتن و کسب آموزش و پرورش را در خود توسعه می‌دهند. الگوی تدریس به دانش‌آموزان کمک می‌کند که ذخایر این راهبردها در آنان توسعه یابد، این الگوها به رشد دانش‌آموزان به مثابه فردی با توانایی افزایش تفکر و رفتار عاقلانه و ساختن مهارت‌ها و تعهدات اجتماعی یاری می‌رساند، متأسفانه در مدارس موجود چندان توجهی به این اصل نمی‌شود. نظام‌های آموزشی و معلمان بیش از آنکه عمل کنند حرف می‌زنند آنان با روش‌های خشک قالبی، دیکته کردن کتاب‌های درسی و برنامه‌های فشرده خود، قدرت اندیشیدن را از شاگردان گرفته‌اند. مدارس به جای انتقال و انباشتن حقایق علمی به ذهن شاگردان، بایستی به روش‌های فعال که باعث افزایش قدرت تفکر انتقادی و اندیشیدن در دانش‌آموزان می‌شود تأکید کنند (بهرنگی و آقایاری، ۱۳۸۳).

روش های تدریس سنتی

منظور از روش های تدریس سنتی روش هایی هستند که سابقه طولانی در نظام های آموزشی دارند و از دیرباز بکار گرفته می شده اند. در این روش ها از وسایل کمک آموزشی کمتر استفاده می شود. هر چند ذکر روش های مختلف در قالب های روش های سنتی و روش های جدید تدریس به هیچ وجه رجحان و برتری یک روش را بر روش دیگر مشخص نمی کند

تقسیم بندی روش های تدریس به سنتی و متداول دلیل برتری یک روش نیست بلکه هر روش در یک موقعیت خاص و بامحتوا و شاگردانی خاص ممکن است کارآیی خاصی داشته باشد. روش های تدریس سنتی کاربرد طولانی تری در نظام های آموزشی دارند

روش آزمایشی

اساس این روش بر اصول یادگیری اکتشافی استوار است؛ به این معنی که در این روش، مستقیماً چیزی آموزش داده نمی شود، بلکه موقعیت و شرایطی فراهم می شود تا شاگردان خود از طریق آزمایش به پژوهش بپردازند و جواب مسأله را کشف کنند؛ به عبارت دیگر، روش آزمایشی فعالیتی است که در جریان آن، شاگردان عملاً با به کار بردن وسایل و تجهیزات و مواد خاصی درباره مفهومی خاص تجربه کسب می کنند. آزمایش معمولاً در آزمایشگاه انجام می شود، اما نداشتن آزمایشگاه مجهز یا وسایل مناسب در مدرسه نباید دلیلی بر عدم اجرای این روش باشد. در بسیاری از موارد، برای

انجام دادن آزمایش وسایل چندان پیچیده‌ای مورد نیاز نیست و حتی این‌گونه وسایل را می‌توان با کمک شاگردان فراهم نمود. این روش برای موضوعات علوم تجربی روش بسیار مناسبی است، ولی امروزه در روانشناسی و سایر علوم انسانی نیز از آن استفاده می‌شود. روش آزمایشی ممکن است به منظورهای مختلفی بکار رود؛ مثلاً گاهی ممکن است این روش به منظور آشنا کردن شاگردان با جنبه‌های عملی یک مفهوم و زمانی به منظور فراهم آوردن محیطی مناسب برای حل مسأله‌ای بکار گرفته شود. در هر صورت، معلم باید جهت کلی فعالیت را مشخص کند و اطلاعات و راهنمایی‌های لازم را در اختیار شاگردان قرار دهد. روش آزمایشی می‌تواند کیفیت یادگیری را افزایش دهد و یک عامل بسیار برانگیزنده در فعالیت آموزشی باشد. این روش می‌تواند برای ارضای حس کنجکاوی و تقویت نیروی اکتشاف و اختراع و پرورش تفکر انتقادی فراگیران بسیار مفید باشد و در شاگردان اعتماد به نفس و رضایت خاطر ایجاد کند. روش آزمایشی می‌تواند فعالیت‌های آموزشی را برای فراگیران جالب توجه و شیرین نماید و در نتیجه، کمتر آنان را خسته و بی‌حوصله کند.

نقش معلم در این روش هدایت شاگردان و نظارت بر کار آنان است. در آزمایش‌هایی که شاگردان با وسایل و مواد خطرناک سر و کار دارند، ممکن است به علت بی‌تجربه بودن شاگردان، ضایعاتی به دستگاه‌ها وارد شود؛ بنابراین، معلم باید چگونگی کار با دستگاه‌ها را دقیقاً برای آنان توضیح دهد و بر کارشان نظارت داشته باشد و در موارد خاصی که احتمال بروز خطر زیاد است یا دستگاه منحصر به فرد است، معلم باید شخصاً به آزمایش بپردازد. البته در این صورت، روش آموزش روش نمایشی خواهد بود، نه روش آزمایشی بسیار مشاهده شده است که معلم یا شاگردان وقتی که به آزمایش می‌پردازند، به پاره‌ای از مسائل که رعایت آنها ضمن آزمایش لازم و ضروری است توجه نمی‌کنند یا در بعضی

موارد که معلم به آزمایش می‌پردازد، جواب لازم را از آزمایش دریافت نمی‌کند. این امر موجب نگرانی معلم و گاهی خنده شاگردان می‌شود. به همین دلیل، توصیه می‌شود که پیش از آزمایش و در ضمن آن نکات زیر رعایت شود

وسایل و ابزار آزمایش قبل از تدریس فراهم و سازمان‌دهی شود
 قبل از آزمایش، برای اطمینان و گرفتن نتیجه مطلوب، آزمایش به صورت تمرینی انجام شود
 هنگام آزمایش، وسایل مورد نیاز روی جعبه آزمایش قرار داده
 برای جلوگیری از انحراف توجه شاگردان، وسایل اضافی در داخل جعبه آزمایش گذاشته شود
 قبل از آزمایش، به وسیله پرسش، توجه شاگردان به جریان آزمایش جلب شود
 آزمایش به گونه‌ای انجام شود که همه شاگردان به راحتی بتوانند آن را ببینند
 در ضمن آزمایش، از سایر روش‌ها، مثلاً روش سخنرانی نیز استفاده شو
 قبل از شروع آزمایش، معلم باید برای هر چه بهتر کردن روش آزمایش نکات زیر را رعایت کند
 ابتدا شاگردان را گروه‌بندی کند.

گروه‌بندی باید بر اساس امکانات و تعداد شاگردان صورت گیرد .

مراحل فعالیت و وظایف اعضای هر گروه را دقیقاً مشخص کند .

روش صحیح انجام دادن آزمایش را به طور دقیق و روشن برای شاگردان توضیح دهد .

وسایل موجود در آزمایشگاه را بر حسب نیاز هر گروه بین آنان تقسیم کند .

نکات ایمنی لازم را به شاگردان گوشزد شود

از شاگردان بخواهید که از نتایج آزمایش گزارش کتبی تهیه کنند. گزارش‌ها باید مستقیماً حاصل مشاهده باشد و از روی نتایج آزمایش نوشته شود. البته نظارت و کنترل معلم در هیچ‌یک از مراحل آزمایش شاگردان نباید قطع شود

این روش فعالیت‌های آموزشی را برای فراگیران جالب و شیرین می‌کند و در نتیجه، آنان را کمتر خسته و بی‌حوصله می‌کند.

محدودیت‌ها

احتیاج به وسایل و امکانات فراوان دارد، لذا در مقایسه با سایر روش‌های تدریس از نظر اقتصادی گران تمام می‌شود

- به معلمان آگاه و مجرب که خود با روش آزمایشی آشنایی داشته باشند، نیاز دارد
- نسبت به سایر روش‌ها ممکن است اطلاعات و معلومات کمتری در اختیار شاگردان قرار دهد و دامنهٔ لغات و مفاهیم آنان تقویت نشود

- در صورت عدم کنترل، ممکن است به صورت غلط اجرا شود و این روش غلط در رفتار شاگردان تثبیت گردد

روش حفظ و تکرار

یکی از قدیمی‌ترین روش‌های آموزشی است. در این روش، به حافظه سپردن مطالب و تکرار و پس دادن آن مهم‌ترین کار به شمار می‌رود. معلمی که بر محتوای درس مسلط است، تمام یا قسمتی از آن را بیان می‌کند و سپس انتظار دارد که شاگردان همان مطالب را بوسیله تمرین و تکرار به خاطر بسپارند تا در جلسه آینده و یا در هنگام امتحان به او پس بدهند. در واقع، در این روش، تدریس عبارت است از ارائه مفاهیم بصورت شفاهی یا کتبی از طرف معلم و تکرار و حفظ کردن و پس دادن آن توسط شاگردان. اغلب پاداش و تنبیه از عوامل ایجاد انگیزه در این روش است، بویژه ترس از امتحان از وسایل مهم تحریک یادگیری شاگردان محسوب می‌شود. ارزشیابی در این روش تنها به منظور سنجش حافظه و میزان تسلط شاگردان بر محتوا صورت می‌گیرد. در

این روش، انضباط بسیار سخت و آمرانه است. روابط معلم و شاگرد رسمی و بر اساس احترام و ترس بنا می‌شود. هدف اصلی در این روش، پرورش نیروهای مجرد ذهنی است. مفاهیم حفظ شده در این روش، ارتباطی با دنیای کار و فعالیت ندارد و یادگیری بیشتر بر اساس تمرین و تکرار صورت می‌گیرد

محاسن:

- (۱) برای به خاطر سپردن اصول، قواعد و قوانین در علوم مختلف مناسب است.
- (۲) برای تعلیم و تربیت جمعی، به منظور حفظ و نگهداری معتقدات، تاریخ، فرهنگ و ادبیات یک ملت مفید است.
- (۴) کمتر به معلمان با تجربه نیاز است.
- (۵) برای تقویت و پرورش صفاتی از قبیل اطاعت، احترام به گذشته، احترام به مسن ترها روش خوبی است.
- (۶) ارزانتین روش آموزش است، چون چندان نیازی به امکانات و تجهیزات نیست.

محدودیت ها :

- (۱) ارتباط و همکاری متقابل بین معلم و شاگرد وجود ندارد.
- (۲) به علت وجود انضباط خشک، باعث ایجاد و توسعه روابط بین معلم و شاگرد می‌شود.
- (۳) وسیله مناسبی برای برانگیختن حس کنجکاوی شاگردان نیست (بیزاری شاگردان).
- (۴) افراد متفکر، تحلیلگر و نقاد پرورش نمی‌دهد.
- (۵) عدم توجه به تفاوت های فردی و وجود فعالیت یکنواخت.
- (۶) عدم توجه به علاقه و رغبت دانش آموزان.
- (۷) عدم رابطه معلومات کسب شده با زندگی واقعی.

۸) عدم پرورش افراد فعال و شایسته برای زندگی اقتصادی و اجتماعی

روش تدریس نمایشی

معلم علاوه بر پرورش استعداد ها و ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان وظیفه آموزش آنان را نیز بر عهده دارد و باید با استفاده از روشهای گوناگون تدریس مفاهیم درسی را به صورت جذاب و تاثیر گذار به دانش آموزان منتقل کند (فرهنگی، ۱۳۸۴).

برخی از دروس مثلا تاریخ به علت حجم کتاب و حجم مطالب زیاد جهت حفظ کردن و فرار بودن مطالب و مشکل یادگیری آنها برای دانش آموزان ملال آور و خسته کننده است و رغبت یاد دادن و یادگرفتن را در معلمان و دانش آموزان کم می کند (فرهنگی، ۱۳۸۴). بنابراین استفاده از روش نمایشی می تواند تا حدودی باعث افزایش جذابیت موضوع در دانش آموزش شود.

روش نمایش بر مشاهده و دیدن اسطوار است. در این روش، افراد مهارتهای خاصی را از طریق دیدن فرا می گیرند و معلم طرز کار برد وسیله ای یا چگونگی ساختن یک شیء را نشان می دهد.

با استفاده از این روش ، معلم می تواند مهارتی را به تعداد زیاد از شاگردان و در طی زمانی کوتاه ارائه دهد. مهمترین برتری این روش به کار گیری اشیاء حقیقی و واقعی در آموزش است. البته این روش به تنهایی به کار نمی رود و معلم ضمن ارائه روش نمایشی، ناچار به استفاده از روش سخنرانی نیز استفاده می کند. از روش نمایشی برای درسهای که جنبه عملی و فنی دارند بیشتر می توان استفاده کرد. روش نمایشی از چهار مرحله تشکیل شده است.

در نمایش دادن غیرمستقیم ممکن است از فایل‌های لوح فشرده، نوارهای دیداری، نوارهای شنیداری همراه با متن، طراحی همراه با متن، صوت و عکس‌های دیجیتالی، یا مجموعه‌ای از پیوندها که به شرکت کنندگان امکان می‌دهد تا در سایر سایت‌ها سیر کنند، استفاده نمود.

برای یادگیرندگان کلامی- زبانی نمایش باید از جنبه‌های معناشناسی، طریقه نحو کلمات، آواشناسی و تنوع کاربرد کلمات مورد توجه قرار بگیرد. برای یادگیرندگان دیداری- فضایی نه تنها باید دیدن فرآیند متوالی فراهم شود بلکه باید به آن‌ها یاری داد تا بتوانند تصویر ذهنی را دریافت کنند و یا به شبیه‌سازی آن پردازند(مشایخ و بازرگان، ۱۳۸۲).

تفاوت روش‌های تدریس نمایشی و اکتشافی

تفاوت روش‌های تدریس نمایشی و اکتشافی در این است که، در روش‌های تدریس نمایشی، مطالب آماده، با استفاده از بیان شفاهی یا کتاب و یا کامپیوتر در اختیار یادگیرنده قرار می‌گیرد؛ حال آن‌که در روش‌های اکتشافی، یادگیرنده خود باید مطالب را پیدا (کشف) کند. در روش‌های تدریس نمایشی، هدف، انتقال معلومات و مهارت هاست نه پرورش تفکر و خلاقیت؛ در حالی که در روش‌های تدریس اکتشافی، هدف پرورش تفکر و خلاقیت می‌باشد.

در یادگیری اکتشافی، دانش آموز باید خود مسئله را مشخص کند، راه حل‌های ممکن را برای آن در نظر بگیرد، این راه حل‌ها را با توجه به شواهد، آزمایش کند و با توجه به این آزمایش‌ها، نتیجه‌گیری‌های مناسبی به دست آورد و سپس این نتیجه‌گیری‌ها را در موقعیت‌های جدید به کار گیرد و سرانجام به قوانین کلی و قابل تعمیم، دست یابد.

مراحل اجرای روش نمایشی

۱ - مرحله آمادگی : در این مرحله، معلم باید هدف از تدریس را دقیقاً مشخص کند و وسایل کار را قبل از اجرای نمایش آماده نماید. او باید چند بار قبل از شروع تدریس، وسیله مورد نمایش را چک نموده و با آن تمرین کند تا مطمئن شود که وسیله مورد نظر صحیح و سالم است (شعبانی، ۱۳۷۸).

در این گام باید وظایف کاربرد مشخص شود، از جملات ساده استفاده شود و ارائه دهنده باید اطلاعات، ابزار، مواد و تجهیزات را قبل از نمایش تجربی آماده کند. اندازه مواد و تناسب آن‌ها باید مورد نظر قرار گیرد همچنین مناسب بودن محل اجرای نمایش باید مورد اطمینان باشد. طرح درس نوشتاری یا نموداری که حاوی شیوه عمل باشد باید به عنوان راهنما عرضه شود. نمایش تجربی باید با توجه به ویژگی‌های یادگیرندگان برنامه‌ریزی شده باشد و حجم آن متناسب با نیازهای آنان باشد. مدت زمان نمایش بایستی به دقت تنظیم شود. کیفیت نمایش یک فرآیند طولانی را می‌توان با تقسیم کردن آن به چند بخش ارتقاء بخشید.

۲ - مرحله توضیح : قبل از تدریس، معلم باید هدفهای تعیین شده را به شکل روشن به شاگردان توضیح دهد و سپس دقیقاً به توضیح آنچه شاگردان باید حین یا پس از نمایش انجام دهند بپردازد، نحوه و علت انجام دادن عمل را توضیح دهد و وسایلی را که ممکن است در ضمن عمل با آن برخورد کند تشریح کند. البته نکات مهم و اساسی بیشتر باید مورد تأکید باشد و در ضمن، سوالاتی که معلم انتظار دارد شاگردان در پایان تدریس پاسخ دهند مطرح شود تا موجب جلب توجه شاگردان به نمایش گردد (شعبانی، ۱۳۷۸). لازم است جملات کوتاه و کلمات آشنا برای حفظ توجه و درک شرکت کنندگان به کار گرفته شوند. فهرست محتوا به مدرس اطمینان می‌دهد که همه مراحل اجرا شده است.

اطلاعات با رعایت زمان و متناسب با سطح درک یادگیرنده ارائه شود. اطلاعات گام به گام و با رعایت ارائه از ساده به مشکل معرفی شوند. دانش جدید باید به دانش قبلی یادگیرندگان مرتبط شود.

۳ - مرحله نمایش: در این مرحله، معلم باید عملیات ضروری را که به کسب مهارت منجر می شود به شاگردان نشان دهد. او همچنان باید روش صحیح کار و مراحل آن را نمایش دهد، اگر چه عده ای از معلمان در هنگام اجرا، مرحله توضیح و مرحله نمایش دادن را در هم ادغام می کنند؛ یعنی هنگام نمایش به توضیح و تشریح آن می پردازند (شعبانی، ۱۳۷۸). به کار بردن مهارت‌هایی که آموخته شده است به شرکت کنندگان امکان می‌دهد تا آنچه را شنیده و دیده‌اند در عمل به کار برند.

یاد دهنده ممکن است به طور پیوسته و همزمان یا ناپیوسته و غیرهمزمان بر تصمیم‌گیری و فعالیت‌های یادگیرندگان نظارت کند. از طریق تمرین، یادگیرندگان قادر خواهند بود آنچه را مدرس نشان داده مشخصاً به اجرا درآورند و بر آن تسلط یابند. به اشتباهات باید اشاره شود و برای اصلاح به یادگیرنده فرصت داده شود تا خود شخصاً عمل کند.

۴ - مرحله تجربه و سنجش: پس از اتمام تدریس، باید چند تن از شاگردان و در صورت امکان همه آنها عمل را تکرار کنند تا به این وسیله هم معلم ارزیابی تدریس خود را دریافت کند و هم برای شاگردان نکات مشکل که مانده آنرا بدانند. این عمل باید در حضور معلم انجام گیرد، زیرا در غیاب معلم ممکن است شاگردان اشتباه عمل کنند و در نتیجه، یادگیری مجدد و صحیح به مشکل مواجه شود. بعد از انجام گرفتن عمل توسط شاگردان، معلم باید سوالات کتبی یا شفاهی خود را مطرح کند، زیرا سوالات موجب تقویت یادگیری و تثبیت آن می شود (شعبانی، ۱۳۷۸). آزمودن نشان می‌دهد تا چه حد

شرکت کنندگان به هدف‌هایی که در نمایش تجربی مورد نظر بوده است دست یافته‌اند و بر آن‌ها مسلط شده‌اند.

ویژگیهای روش نمایشی

در این روش قسمت‌های از متن کتاب به صورت نمایش نامه نوشته می‌شود و دانش آموزان آن را در کلاس درس اجرا می‌کنند و برای این که درس تنها جنبه سرگرمی نداشته باشد و دانش آموزان به خوبی به متن توجه کنند پس از اجرای نمایش، همه دانش آموزان کلاس در آزمونی که بر اساس همان بخش کتاب تهیه شده است شرکت داد می‌شوند (فرهنگی، ۱۳۸۴).

برخی از ویژگیهای این روش عبارتند از:

۱. شرکت دادن دانش آموزان در تدریس
۲. اداره کلاس توسط گروه نمایش
۳. ایجاد تنوع و تحرک در کلاس
۴. ایجاد انگیزه و رغبت برای یادگیری
۵. آموزش غیر مستقیم مطالب درسی
۶. ایجاد حس رقابت سالم برای اجرای بهتر نمایش
۷. دور شدن از معلم محوری در کلاس
۸. تقویت حس اعتماد به نفس برای حضور در جمع
۹. دیدن و شنیدن مطالب درسی و تبدیل شدن مطالب به ملکه ذهن (فرهنگی، ۱۳۸۴).